

SXEDIO.FR5

28.5.1950: Ο ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ Ο ΚΙΤΙΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΕΠΙΚΡΙΝΟΥΝ ΕΝΤΟΝΑ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΓΙΑΤΙ ΑΡΝΕΙΤΑΙ ΝΑ ΠΡΟΩΘΗΣΕΙ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Όσο προσεκτικός ήταν αρχικά στην Αθήνα ο Μητροπολίτης Κερύνειας Κυπριανός για να επικρίνει τον πρωθυπουργό Νικόλαο Πλαστήρα γιατί αρνείτο να πάρει θέση στο αίτημα της Κυπριακής πρεσβείας για προώθηση της ένωσης της κύπρου με την Ελλάδα, τόσο επιθετικός ήταν ο Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος στη Λευκωσία.

Σε μια ομιλία του στο ναό της Αγίας Τριάδας στις **28** Μαΐου ο Κιτίου Μακάριος επιτέθηκε έντονα εναντίον του Έλληνα πρωθυπουργού και χαρακτήρισε τη στάση του άτολμη,

Επίσης εξέφρασε την ελπίδα ότι ο ελληνικός λαός και η Βουλή θα τον εξαναγκάζαν να αναθεωρήσει τις απόψεις του και να έπαιρνε πιο θαρραλέα στάση.

Είπε ο Κιτίου Μακάριος καταχειροκροτούμενος από το εκκλησίασμα:

"Η θερμή υποδοχή την οποίαν οι ελεύθεροι αδελφοί μας επεφύλαξαν εις την εθνικήν Κυπριακήν Πρεσβείαν, απετέλεσε δεύτερον ενωτικόν Δημοψήφισμα. Ο ελληνικός λαός, ανεξαρτήτως κομματικών αποχρώσεων, ενεκολπώθη το ζήτημα μας και η Ένωσις της Κύπρου με την Μητέρα πατρίδα προεβλήθη ως Πανελλήνιον αίτημα. Εις την ομόφωνον όμως αυτήν εκδήλωσιν του ελληνικού λαού ηκούσθη και μία παραφωνία, την οποίαν με πολλήν πικρίαν και αγανάκτησιν ηκούσαμεν, δηλαδή τας δηλώσεις του πρωθυπουργού κ. Πλαστήρα επί της ιεράς μας υποθέσεως.

Με τας ατόλμους δηλώσεις ο στρατηγός Πλαστήρας απεδείχθη δυστυχώς κατώτερος των περιστάσεων. Τρέφομεν την ελπίδα ότι ο Ελληνικός λαός και η Βουλή θα εξαναγκάσουν τον Πρωθυπουργόν να αναθεωρήση τας απόψεις του και να λάβη στάσιν

θαρραλέαν έναντι μιας τόσο δικαίας υποθέσεως. Δι' ημάς η πραγματικότητα είναι μία: Οι Αγγλοι είναι κυρίαρχοι μας και ο κυπριακός λαός δεν ανέχεται την κυριαρχία του και θέλει την λύσιν του ζητήματος του εντός των πλαισίων της ηθικής και των αρχών της ελευθερίας. Εν πάση περιπτώσει ο αγώνας μας δεν τερματίζεται με τας δηλώσεις του στρατηγού Πλαστήρα, οι οποίοι όσον και αν μας επίκραναν δεν αλλοιώνουν όμως την πίστιν μας και το αίτημα μας προς τη Μητέρα Πατρίδα".

(Μεταγλώττιση)

" Η θερμή υποδοχή την οποία οι ελεύθεροι αδελφοί μας επεφύλαξαν στην εθνική κυπριακή Πρεσβεία, αποτέλεσε δεύτερο ενωτικό Δημοψήφισμα. Ο Ελληνικός λαός, ανεξάρτητα από κομματικές αποχρώσεις, εγκολπώθηκε το ζήτημα μας και η Ένωση της Κύπρου με τη Μητέρα πατρίδα προβλήθηκε ως Πανελλήνιο αίτημα. Στην ομόφωνη όμως αυτή εκδήλωση του Ελληνικού λαού ακούστηκε και μια παραφωνία, την οποία με πολλή πικρία και αγανάκτηση ακούσαμε, δηλαδή τις δηλώσεις του Πρωθυπουργού κ. Πλαστήρα για την ιερή μας υπόθεση.

Με τις άτολμες δηλώσεις ο Στρατηγός Πλαστήρας αποδείχθηκε δυστυχώς κατώτερος των περιστάσεων. Τρέφουμε την ελπίδα, ότι ο Ελληνικός λαός και η Βουλή θα εξαναγκάσουν τον Πρωθυπουργό να αναθεωρήσει τις απόψεις του και να πάρει στάση θαρραλέα έναντι μιας τόσο δίκαιης υπόθεσης. Για μας η πραγματικότητα είναι μία: Οι Αγγλοι είναι κυρίαρχοι μας κι ο κυπριακός λαός δεν ανέχεται την κυριαρχία του και θέλει τη λύση του ζητήματος του μέσα στα πλαίσια της ηθικής και των αρχών της ελευθερίας. Εν πάση περιπτώσει ο αγώνας μας δεν τερματίζεται με τις δηλώσεις του Στρατηγού Πλαστήρα, οι οποίες όσον και αν μας επίκραναν δεν αλλοιώνουν όμως τη πίστη μας και το αίσθημά μας προς τη μητέρα πατρίδα".

Τις ίδιες απόψεις με τον Πλαστήρα, ότι το κυπριακό δεν μπορούσε να ανακιννηθεί αυτή την κρίσιμη περίοδο για την Ελλάδα, είχε και ο Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Κυβέρνησης Γεώργιος Παπανδρέου, ο οποίος δέχθηκε στην Αθήνα παράλληλα σε ακρόαση το Δήμαρχο Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη, ο οποίος επέστρεφε από ταξίδι στην Αγγλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο Δέρβης, παλιός φίλος του Παπανδρέου, συναντήθηκε μαζί του στις 31 Μαΐου και σύμφωνα με έγγραφο του ελληνικού Προξενείου που παραθέτει ο Πλουτῆς Σέρβας στο βιβλίο του "Ευθύνες" είπε:

" Η Ελλάδα αναπνέει σήμερα με δυο πνεύμονες, τον μεν αγγλικό τον δε αμερικανικό και γι' αυτό δεν μπορεί, λόγω του Κυπριακού, να κινδυνεύσει να πάθει ασφυξία".

Ο Θεμιστοκλής Δέρβης είπε για τις επαφές του και για τις δυσκολίες που του εξέθεσε ο Παπανδρέου και άλλοι Έλληνες πολιτικοί και επίσημοι, αναφορικά με το Κυπριακό και την προώθηση του (περιοδικό Εθναρχίας Ελληνική Κύπρος, τεύχος 15):

"Η εντύπωσις εκ της επαφής μου μετά των υπευθύνων ελληνικών κύκλων είναι ότι ούτοι караδοκούν να αδράξουν την πρώτην παρουσιασθησομένην εύθετον περίστασιν, διά να λύσουν το ζήτημα διά της διπλωματικής οδού. Η εφεκτικότητα των, ήτις είναι εντελώς επιφανειακή, οφείλεται εις το γεγονός ότι δεν θέλουν να δώσουν εις την βρετανικήν Κυβέρνησιν την υποψίαν ότι αυτοί είναι οι υποκινηταί των ενεργειών μας, όπως και πράγματι δεν είναι, και εις την προσπάθειαν των να μη διασαλεύσουν τας υφισταμένας εγκαρδίους μεταξύ της Μ. Βρετανίας και Ελλάδος σχέσεις. Εάν όμως, εις περίπτωσιν αποτυχίας απ' ευθείας μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων διαπραγματεύσεων, το ζήτημά μας ήθελε καθ' οιονδήποτε τρόπον αχθή ενώπιον της ΟΗΕ, η ελληνική αντιπροσωπεία θα εψήφιζεν οπωσδήποτε υπέρ της ενώσεως. Διότι ως με διαβεβαίωσαν όλοι οι εν τη Κυβερνήσει και Αντιπολιτεύσει αρχηγοί, ουδεμία

Ελληνική Κυβέρνησις δεν ηδύνατο να κρατηθή, όχι μόνον εάν οι αντιπρόσωποι της εψήφιζον μετά της Μ. Βρεταννίας αλλά και αν ακόμη απείχαν της ψηφοφορίας".

(Μεταγλώττιση)

"Η εντύπωση από την επαφή μου με τους υπεύθυνους ελληνικούς κύκλους είναι ότι αυτοί караδοκούνν να αδράξουν την πρώτη εύθετη περίσταση που θα παρουσιασθεί για να λύσουν το ζήτημα με τη διπλωματική οδό. Η εφεκτικότητα τους, η οποία είναι εντελώς επιφανειακή, οφείλεται στο γεγονός ότι δεν θέλουν να δώσουν στη βρεταννική Κυβέρνηση την υποψία ότι αυτοί είναι οι υποκινητές των ενεργειών μας, όπως και πράγματι δεν είναι, και στην προσπάθεια τους να μη διασαλεύσουν τις υφιστάμενες εγκάρδιες σχέσεις μεταξύ της Μ. Βρεταννίας και Ελλάδας. Εάν όμως, σε περίπτωση αποτυχίας απ' ευθείας διαπραγματεύσεων μεταξύ των δυο Κυβερνήσεων, το ζήτημά μας ήθελε με οποιοδήποτε τρόπο να αχθεί ενώπιον του ΟΗΕ, η ελληνική αντιπροσωπεία θα ψήφιζε οπωσδήποτε υπέρ της ένωσης. Διότι ως με διαβεβαίωσαν όλοι οι αρχηγοί στην Κυβέρνηση και Αντιπολίτευση, καμία Ελληνική Κυβέρνηση δεν μπορούσε να κρατηθεί, όχι μόνο εάν οι αντιπρόσωποι της ψήφιζαν με τη Μ. Βρεταννία αλλά και αν ακόμη απείχαν από την ψηφοφορία".

Τόση ήταν η δέσμευση και οι υποχρεώσεις του Νικόλαου Πλαστήρα προς την Αγγλική Κυβέρνηση, ώστε ο Έλληνας Πρωθυπουργός όχι μόνο αρνήθηκε να προωθήσει το Κυπριακό, αλλά ούτε και τις Δέλτους του Δημοψηφίσματος δεν θέλησε να παραλάβει, λες και θα του έκαιαν τα χέρια.

Δεν ήθελε με κανένα τρόπο να θίξει τη σύμμαχο του Αγγλία που τον ενίσχυε να κρατηθεί στην εξουσία τη δύσκολη αυτή περίοδο που ακολούθησε τον εμφύλιο πόλεμο στη χώρα.

Ο Πλαστήρας θεωρούσε ότι αν παραλάμβανε τις

Δέλτους του Δημοψηφίσματος θα σήμαινε ότι αναγνώριζε έμπρακτα την απαίτηση για προώθηση της Ένωσης.

Ενώ η Πρεσβεία των Κυπρίων συνέχιζε τις επαφές της στην Ελλάδα, ο Πλαστήρας έφυγε για το Παρίσι όπου θα παρίστατο σε συνεδρία της Οργάνωσης Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας για να προωθήσει τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στις ξένες αγορές, πράγμα που δεν του επέτρεπε με κανένα τρόπο, πέραν των άλλων αμυντικών προβλημάτων που είχε, να ρθεί σε ρήξη με την Αγγλία λόγω του Κυπριακού.

Όμως ο Πλαστήρας που επέστρεψε σε λίγες μέρες στην Αθήνα δεν είχε τίποτα καινούργιο να πει στην Πρεσβεία στη δεύτερη συνάντησή τους που έγινε στις **13 Ιουνίου**.

Παρά τις πιέσεις από τον ελληνικό λαό και τις καθημερινές εκδηλώσεις υπέρ της Πρεσβείας ο Νικόλαος Πλαστήρας επέμενε στις θέσεις του.

Και όχι μόνο αυτό. Η νέα συνάντηση ήταν ακόμα πιο απογοητευτική γιατί ο Πλαστήρας παρ' όλον ότι είχε συναντηθεί στο Παρίσι με Αγγλους κι ενώ ζήτησε ένταξη της Ελλάδας στο Ν'ΤΟ και βοήθεια για ενίσχυση της άμυνας της χώρας, δεν βρήκε δυο λόγια να πει για το Κυπριακό ή είπε αλλά οι Αγγλοι του έκοψαν τη φόρα.

Σαν ρωτήθηκε από τα μέλη της Πρεσβείας αν είχε εγείρει το Κυπριακό στις συνομιλίες του στη γαλλική πρωτεύουσα ο περιορίστηκε να δώσει αρνητική απάντηση χωρίς άλλες λεπτομέρειες.

Ο Πλαστήρας επέμενε και στη συνάντηση αυτή ότι η Ελλάδα δεν θεωρούσε κατάλληλη τη στιγμή να αναλάβει η ίδια πρωτοβουλία για επίλυση του Κυπριακού.

Η συνάντηση του Πλαστήρα με την Πρεσβεία κράτησε μόνο μισή ώρα. Οι δυο πλευρές δεν είχαν ουσιαστικά τίποτα να πουν πλέον.

Η Πρεσβεία δεν απέκρυψε τίποτα και πάλι από τη συνάντηση στην ανακοίνωση της που εξέδωσε:

"Εις ερώτησιν αυτής, εάν ούτος συνωμίλησεν εις Παρισίους μετά ξένης ποσωπικότητος επί του

Κυπριακού απήντησεν αρνητικώς. Η πρεσβεία ηξίωσεν από τον πρωθυπουργόν, όπως η Κυβέρνησις αναλάβη τον χειρισμόν του κυπριακού ζητήματος και θέση τούτο ενώπιον της Αγγλίας, Προστίθεται ότι πάντως η Πρεσβεία θα συνεχίση τας προσπάθειάς της εις Ελλάδα, Αγγλίαν, Αμερική και τον Οργανισμόν Ηνωμένων Εθνών, προς επίλυσιν του ζητήματος, στηριζομένη επί της πανελληνίου συμπαραστάσεως. Ο κ. Πλαστήρας παρεδέχθη ότι το κυπριακόν ζήτημα έχει βαθυτάτην απήχησιν εις την ελληνικήν κοινήν γνώμην. Η Πρεσβεία ετόνισεν εις τον κ. Πρωθυπουργόν, ότι η περαιτέρω παρέλκυσις θα έθετεν εις κίνδυνον το ζήτημα, θα παρέβλαπτε τας ελληνοβρετανικάς σχέσεις και θα εδημιούργει σοβαράν αναταραχήν εις Κύπρον και ελευθέραν Ελλάδα. Εν τούτοις ο κ. Πλαστήρας επέμεινεν εις την αντίληψιν της Κυβερνήσεως, ότι δεν κρίνει κατάλληλον τη στιγμήν να αναλάβει η ίδια την πρωτοβουλίαν λύσεως του ζητήματος.

Η πρεσβεία έκρινε καλόν να γνωρίση εις το ανησυχούν Εθνος τας απόψεις της Κυβερνήσεως και ότι ελπίζει ότι η Κυβέρνησις δεν θα αρνήται μέχρι τέλους να έλθη εις άμεσον επαφήν με την Αγγλίαν προς λύσιν του φλέγοντος εθνικού ζητήματος".

(Μεταγλώττιση)

" Σε ερώτηση της Πρεσβείας εάν αυτός συνομίλησε στο Παρίσι με ξένες προσωπικότητες για το Κυπριακό απάντησε αρνητικά. Η πρεσβεία αξίωσε από τον Πρωθυπουργό όπως η Κυβέρνηση του αναλάβει το χειρισμό του Κυπριακού ζητήματος και το θέσει ενώπιον της Αγγλίας. Προστίθεται πάντως ότι η πρεσβεία θα συνεχίσει τις προσπάθειες της στην Ελλάδα Αγγλία, Αμερική και στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών προς επίλυση του ζητήματος στηριζόμενη στην πανελλήνια συμπαράσταση.

" Ο κ. Πλαστήρας παραδέχθηκε ότι το Κυπριακό ζήτημα έχει βαθύτατη απήχηση στην Ελληνική κοινή γνώμη. Η Πρεσβεία τόνισε στον κ. Πρωθυπουργό ότι η

περαιτέρω παρέλκυση θα έθετε σε κίνδυνο το ζήτημα, θα παρέβλαπτε τις ελληνοβρετανικές σχέσεις και θα δημιουργούσε σοβαρή αναταραχή στην Κύπρο και την ελεύθερη Ελλάδα.

Ωστόσο ο κ. Πλαστήρας επέμενε στην αντίληψη της Κυβέρνησης, ότι δεν κρίνει κατάλληλη τη στιγμή να αναλάβει η ίδια την πρωτοβουλία επίλυσης του ζητήματος.

Η Πρεσβεία έκρινε καλό να γνωρίσει στο Έθνος που ανησυχεί τις απόψεις της Κυβέρνησης και ότι ελπίζει ότι η Κυβέρνηση δεν θα αρνείται μέχρι τέλους να έλθει σε άμεση επαφή με την Αγγλία προς λύση του φλέγοντος εθνικού ζητήματος".

Η νέα δήλωση του Πλαστήρα σήμαινε ουσιαστικά και διακοπή των σχέσεων της Πρεσβείας με τον Έλληνα Πρωθυπουργό. Κανένα πλέον δεσμός και καμιά υποχρέωση δεν τους συνέδεε μια και αρνείτο να αναλάβει πρωτοβουλία.

Έτσι η ίδια μπήκε στην αντεπίθεση και άρχισε να στηρίζει τις ελπίδες της στον ελληνικό λαό και τους αντιπροσώπους του - τη Βουλή.

Σε ομιλία του την επομένη κιόλας (**14 Ιουνίου 1950**) σε δεξίωση που παρέθεσε προς τιμή της Πρεσβείας η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών ο Μητροπολίτης Κυπριανός άφησε τα προσχήματα και κατηγόρησε ανοικτά τον Πρωθυπουργό ότι με προφάσεις επεδίωκε τη διαίωνιση της δουλείας του Κυπριακού λαού:

Είπε ακόμη ότι η αξίωση του Κυπριακού λαού δεν μπορούσε παρά να συντρίψει συμφέροντα, ταπεινούς υπολογισμούς και μικροφιλοτιμίες:

" Διακηρύττομεν επισήμως ενώπιον των εκπροσώπων της ελευθερίας της σκέψεις και του λόγου ενώπιον των αντιπροσώπων του αθανάτου ελληνικού Πνεύματος, ότι όσον και αν το επίσημον κράτος διά λόγους κακώς εννοουμένης διπλωματικής σκοπιμότητος, ζητή να εύρη δικαιολογίας και προφάσεις προς διαίωνισιν της δουλείας του Κυπριακού λαού και παράτασιν του καθεστώτος της ξενοκρατίας εν Κύπρω, εν τούτοις το Έθνος ολόκληρον,

η ελληνική ψυχή, η αγνή ελληνική ψυχή, η ψυχή του
Ελληνας που έψαλλε κατά τους χρόνους της μαύρης
δουλείας,
καλύτερα μιας ώρας
ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνια
σκλαβιά και φυλακή,
η αθάνατος λέγω ελληνική ψυχή, που επολέμησεν
εναντίον δυο αυτοκρατοριών και εναντίον της
ηνωμένης δυνάμεως των νεοβαρβάρων σλαύων και αυτών
των σλαυοκινήτων τέκνων της, χαρακτηρίζει την υπό
της Αγγλίας κατοχήν της Κύπρου παρά την θέλησιν του
κυπριακού λαού, ως πράξιν άδικον και συνεπώς
απαράδεκτον.

Είναι καιρός πλέον να πληροφορηθή ο αγγλικός
λαός τον πόνον, τη αγωνίαν, την επιθυμίαν με τη
οποίαν ζη και με την οποίαν αποθνήσκει ο Κύπριος
Ελληνας. Η κραυγή μας "Ενωσις και μόνον Ενωσις", η οποία
διέσχισε τους αιθέρας και έφθασε μέχρι των ουραμών
και απέβη επιταγή κυρίου παντοκράτορος, δεν είναι
δυνατόν παρά να συντρίψη συμφέροντα ταπεινούς
υπολογισμούς μικροφιλοτιμίας εγωισμούς,
ασυγχρονίστους ιμπεριαλιστικές τάσεις και βλέψεις.
Η επί τέλους να μαλάξη καρδιάς και να κινήση εις
υψηλάς ανατάσεις διά της παραχωρήσεως της Κύπρου
εις την Μητέρα Ελλάδα".

(Μεταγλώττιση)

"Διακηρύττουμε επίσημα ενώπιον των
εκπροσώπων της ελευθερίας της σκέψης και του λόγου,
ενώπιον των αντιπροσώπων του αθάνατου Ελληνικού
Πνεύματος, ότι όσον και αν το επίσημο κράτος για
λόγους κακώς εννοούμενης διπλωματικής
σκοπιμότητας, ζητεί να εύρει δικαιολογίες και
προφάσεις για διαιώνιση της δουλείας του Κυπριακού
λαού και παράταση του καθεστώτος της ξενοκρατίας
στην Κύπρο εν τούτοις το Έθνος ολόκληρο, η Ελληνική
ψυχή, η αγνή Ελληνική ψυχή, η ψυχή του Ελληνα που

έψαλλε κατά τους χρόνους της δουλείας,
καλύτερα μιας ώρας
ελεύθερη ζωή
παρά σαράντα χρόνια
σκλαβιά και φυλακή,
η αθάνατη ελληνική ψυχή που πολέμησε εναντίον δυο
αυτοκρατοριών και εναντίον της ενωμένης δύναμης
των νεοβαρβάρων Σλαύνων και αυτών των Σλαυοκινήτων
παιδιών της, χαρακτηρίζει την κατοχή της Κύπρου από
την Αγγλία παρά τη θέληση του Κυπριακού λαού σαν
πράξη άδικη και συνεπώς απαράδεκτη.

Είναι καιρός πλέον, να πληροφορηθεί ο
αγγλικός λαός τον πόθο, την αγωνία, την επιθυμία με
την οποία ζει και με την οποία πεθαίνει ο Κύπριος
Ελληνας. Η κραυγή μας Ένωση και μόνο Ένωση, η οποία
διέσχισε τους αιθέρες έφθασε μέχρι των ουρανών και
απέβη επιταγή κυρίου Παντοκράτορα, δεν είναι δυνατό
παρά να συντρίψει συμφέροντα, ταπεινούς
υπολογισμούς, μικροφιλοτιμίες εγωισμούς
ασυγχρόνιστες ιμπεριαλιστικές τάσεις και βλέψεις.
Η επί τέλους να αλλάξει καρδιές και να κινηθεί σε
ψηλές ανατάσεις με την παραχώρηση της Κύπρου στην
μητέρα Ελλάδα".